

NOGIRONLIGI BO'LGAN O'QUVCHILARGA INGLIZ TILINI O'RGATISH

Isakova Gu'ldana Begil qizi

Email: isakovaaaguldanaaaa@gmail.com

Telefon: +99897 644 94 98

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada nogironligi bo'lgan o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatish masalalari ko'rib chiqilgan. Unda maxsus pedagogika, inklyuziv ta'lim tamoyillari va zamonaviy metodik yondashuvlarga asoslanib, o'quvchilarning til o'rganish jarayonini samarali tashkil etish usullari tahlil etiladi. Shuningdek, darslarda qo'llanilishi mumkin bo'lgan innovatsion texnologiyalar, individual yondashuv metodlari hamda o'quvchilar motivatsiyasini oshirish yo'llari haqida fikr yuritiladi. Maqolada nogironligi bo'lgan o'quvchilar uchun moslashtirilgan ta'lim resurslaridan foydalanish, o'qituvchining metodik mahorati va o'quv jarayonida ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning o'рни alohida e'tiborga olinadi.

Kalit so'zlar: Nogironligi bo'lgan o'quvchilar, ingliz tili, inklyuziv ta'lim, maxsus pedagogika, individual yondashuv, innovatsion texnologiyalar, metodika, motivatsiya.

TEACHING ENGLISH TO STUDENTS WITH DISABILITIES

ANNOTATION

This article examines the issues of teaching English to students with disabilities. It analyzes methods for effectively organizing the language learning process for students based on the principles of special pedagogy, inclusive education, and modern methodological approaches. It also discusses innovative technologies that can be used in lessons, individual approach methods, and ways to increase student motivation. The article pays special attention to the use of adapted educational resources for students with disabilities, the teacher's methodological skills, and the role of social support in the learning process.

Keywords: Students with disabilities, English, inclusive education, special pedagogy, individual approach, innovative technologies, methodology, motivation.

ОБУЧЕНИЕ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ УЧАЩИХСЯ С ОГРАНИЧЕННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ ЗДОРОВЬЯ

АННОТАЦИЯ

В данной статье рассматриваются вопросы обучения английскому языку учащихся с ограниченными возможностями здоровья. Анализируются методы эффективной организации процесса обучения языку учащихся на основе принципов специальной педагогики, инклюзивного образования и современных методических

подходов. Также рассматриваются инновационные технологии, которые могут быть использованы на уроках, методы индивидуального подхода и способы повышения мотивации учащихся. Особое внимание уделяется использованию адаптированных образовательных ресурсов для учащихся с ограниченными возможностями здоровья, методическому мастерству учителя и роли социальной поддержки в процессе обучения.

Ключевые слова: учащиеся с ограниченными возможностями здоровья, английский язык, инклюзивное образование, специальная педагогика, индивидуальный подход, инновационные технологии, методика, мотивация.

KIRISH

Hozirgi globallashuv sharoitida ingliz tilini egallash jamiyatning barcha qatlamlari uchun katta ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, nogironligi bo'lgan o'quvchilarni xorijiy tillarga, xususan ingliz tiliga o'qitish ularning ijtimoiy hayotga moslashuvi, kasbiy imkoniyatlarini kengaytirishi va dunyoqarashini rivojlantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Shu bois zamonaviy ta'lim tizimida inklyuziv ta'lim tamoyillaridan kelib chiqib, nogironligi bo'lgan o'quvchilar ehtiyojlariga moslashtirilgan samarali ta'lim muhitini yaratish dolzarb vazifa hisoblanadi.[1]

Ingliz tilini o'rgatishda maxsus pedagogika, innovatsion texnologiyalar va individual metodik yondashuvlardan foydalanish orqali bu o'quvchilarning til o'zlashtirish jarayonini yengillashtirish, shuningdek ularning ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish mumkin.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Nogironligi bo'lgan o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatishda eng avvalo ularning shaxsiy xususiyatlari va ehtiyojlarini hisobga olish zarur. Chunki bunday o'quvchilar orasida eshitish, ko'rish yoki jismoniy imkoniyatlari cheklangan bolalar ham uchraydi. Shu sababli har bir guruh o'quvchilariga mos metod va usullardan foydalanish muhimdir.[2]

Birinchidan, maxsus pedagogika tamoyillari asosida tashkil etilgan darslar til o'rgatishda yuqori natija beradi. Masalan, eshitishda muammosi bor o'quvchilar uchun vizual materiallar, subtitrli videolar va imo-ishoralar samarali vosita bo'lsa, ko'rishda nuqsoni bo'lganlar uchun ovozli materiallar va braille yozuvidan foydalanish maqsadga muvofiqdir.[3]

Ikkinchidan, innovatsion texnologiyalar nogironligi bo'lgan o'quvchilarning ingliz tiliga qiziqishini kuchaytiradi. Multimedia resurslari, interaktiv dasturlar, onlayn platformalar, mobil ilovalar va sun'iy intellekt asosidagi vositalar orqali til o'rganish jarayoni ancha samarali va qiziqarli kechadi.

Uchinchidan, individual yondashuv katta ahamiyat kasb etadi. Har bir o'quvchining bilim saviyasi, qiziqishi va psixologik holati turlicha bo'lgani uchun o'qituvchi dars

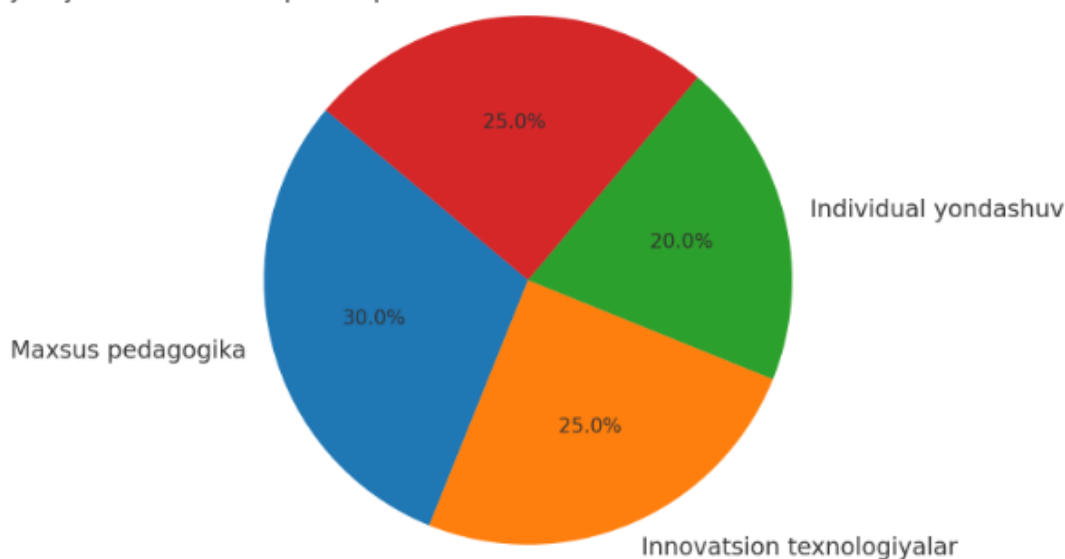
mazmunini moslashtirishi, topshiriqlarni o'quvchi imkoniyatiga qarab tanlashi lozim. Bu esa o'quvchilarda qo'llab-quvvatlash va qadrlanish hissini shakllantiradi.[4]

To'rtinchidan, o'quvchilarning motivatsiyasi va ijtimoiy integratsiyasini ta'minlash ham muhim ahamiyatga ega. Guruhli mashg'ulotlarda qatnashish, kichik kommunikativ topshiriqlarni bajarish, o'z yutuqlarini namoyish etish ularning o'ziga ishonchini oshiradi.

Bundan tashqari, ota-onalar, o'qituvchilar va jamiyatning hamkorligi ham nogironligi bo'lgan o'quvchilarning ingliz tilini muvaffaqiyatli o'zlashtirishida muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Nogironligi bo'lgan o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatishda asosiy omillar[5]

Jamiyat va ota-onalar qo'llab-quvvatlashi

Nogironligi bo'lgan o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatishda ta'limiy, psixologik va texnologik yondashuvlarni uyg'unlashtirish katta ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, maxsus moslashtirilgan metodlardan foydalanish nafaqat o'quvchilarning til o'rganish samaradorligini oshiradi, balki ularni ijtimoiy faoliyatga ham faol jalb etadi. Inklyuziv ta'lim tamoyillari asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar til ko'nikmalarini rivojlantirish bilan bir qatorda, o'quvchilarda mustaqil fikrlash, o'z fikrini erkin ifoda etish va jamoadagi o'z o'rnini anglashga yordam beradi.[6]

Shuningdek, o'qituvchilarning metodik tayyorgarligi va innovatsion texnologiyalarni qo'llash darajasi o'quvchilarning muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Muhokamalar shuni ko'rsatadiki, ota-onalar va jamiyatning qo'llab-quvvatlashi ham nogironligi bo'lgan o'quvchilar uchun samarali ta'lim muhitini yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi.[7]

Muhokama quyidagi natijalarni keltirib chiqaradi:

1. Nogironligi bo'lgan o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatishda maxsus pedagogika va inklyuziv ta'lim usullari yuqori samaradorlik beradi.
2. Innovatsion texnologiyalar, multimedia vositalari va onlayn platformalar o'quvchilarning til o'rganish motivatsiyasini kuchaytiradi.
3. Individual yondashuv hamda moslashtirilgan topshiriqlar o'zlashtirish darajasini sezilarli oshiradi.
4. Ota-onalar, o'qituvchilar va jamiyatning hamkorligi o'quvchilarning ijtimoiy integratsiyasi va muvaffaqiyatli ta'lim olishiga xizmat qiladi.
5. Ingliz tilini o'zlashtirish nogironligi bo'lgan o'quvchilarning kasbiy faoliyatini kengaytiradi, shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi va jamiyatda faol o'rin egallashiga yordam beradi.

XULOSA

Nogironligi bo'lgan o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatish faqat ta'lim jarayoni bilan cheklanmay, balki ularning jamiyatga moslashuvi va shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ta'lim jarayonida maxsus pedagogik yondashuvlar, inklyuziv ta'lim tamoyillari va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish orqali o'quvchilarning til o'rganishda uchraydigan qiyinchiliklarini kamaytirish, ularni darslarga faol jalb etish hamda kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish mumkin. Shuningdek, individual yondashuv bilan bir qatorda ota-onalar va jamiyatning muntazam qo'llab-quvvatlashi ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Umuman olganda, nogironligi bo'lgan o'quvchilarga ingliz tili darslarini o'qitish ularning mustaqil fikrlashini, o'z salohiyatini yuzaga chiqarishini va jamiyatda munosib o'rin egallashini ta'minlovchi muhim omil hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Nogironligi bo'lgan shaxslarni qo'llab-quvvatlash va ularning huquqlarini himoya qilish tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. – Toshkent, 2020.
2. Hasanboeva O., Yo'ldosheva Sh. Maxsus pedagogika va inklyuziv ta'lim. – Toshkent: "Fan va texnologiya", 2021.
3. Mirzayev M. Chet tillarini o'qitish metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
4. UNESCO. Inclusive education: Guidelines for ensuring inclusion and equity in education. – Paris: UNESCO Publishing, 2017.
5. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
6. Brown H. D. Principles of Language Learning and Teaching. – New York: Pearson Education, 2015.
7. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi. Inklyuziv ta'limni rivojlantirish konsepsiyasi. – Toshkent, 2021.